

Masarykova univerzita v Brně
Fakulta sportovních studií

HISTORIE MARATÓNSKÉHO BĚHU

Seminární práce z Historie tělesné kultúry

Zpracoval: David Tomšík
UČO: 200488

Vyučující: Mgr. Sylva Hřebíčková
Studijní obor: Regenerace a výživa ve sportu – CŽV
Studijní rok: 2005/2006
Datum odevzdání: 7.12.2005

Charakteristika

Maratónský běh je olympijská atletická disciplína, vytrvalostní silniční běh na 42,195 km.

Slovo „maratón“ vzniklo z legendy o Feidipidesovi, řeckém vojákovvi který, podle legendy, běžel z města Maraton do Atén se zprávou, že perské vojsko bylo v bitvě u Maratónu poraženo, a záhy na to zemřel. Avšak podle Herodotose běžel Feidipides nikoliv z Maratónu do Atén, nýbrž z Atén do Sparty, což je přibližně 240km vzdálenost. Verze legendy, podle níž běžel z Maratónu do Atén, se stala podkladem pro první písemnou zmiňku v písemnosti „Sláva Atén“ napsané v 1. stol. př.n.l. Plutarchem a stejně tak i pro Mezinárodní Olympijský Výbor při zařazení maratónského běhu již na I. LOH 1896 v Aténách.

Historie

Nápad organizovat závod vzešel od Michaela Bréala, který chtěl maratónský běh zařadit do programu prvních Olympijských her v roce 1896 v Aténách. Bréalovu myšlenku podpořil i Pierre de Coubertin, zakladatel moderních Olympijských her a stejně tak řekové. K radosti řeků první olympijský maratón vyhrál řek Spiridon Louis v čase 2:58:50.

Olympijský maratón 1896

Zdroj: wikipedia.org

V současnosti jsou velice populární velké městské maratóny, jako např. maratón v New Yorku, Bostonu, Londýně nebo Berlíně. U těchto velkých maratónů není výjimkou několik desetitisíců hlavé startovní pole, často jsou organizátoři pro velký zájem nuceni limitovat počet startujících. Městské maratóny již nejsou jen pouhým závodem vysoce trénovaných sportovců, ale společenskými událostmi v duchu zdravého způsobu života, kterých se může účastnit kdokoliv.

Asi nejpříťažlivějším maratónem pro každého běžce je maratón v New Yorku. Ani zdaleka nepatří k nejstarším městským maratónům jako například Bostonský maratón, ale svou atmosférou oslovuje všechny běžce, jak amatérské nadšence tak profesionální běžce. Pro profesionály je lákavá i *prize money*, která je v New Yorku nemalá a pro amatéry i to, že na druhý den vychází v New York Times seznam všech závodníků, kteří maratón dokončí.

New York Marathon

Zdroj: www

Historie ženského maratónu

Dříve se mělo za to, že ženský organismus nedokáže úspěšně zvládnout takový dlouhotrvající fyzický nápor, jakým maratónský běh bezesporu je. Ženy se maratónů účastnily spíše výjimečně. V roce 1967, však díky Kathrin Switzer, nastal obrat.

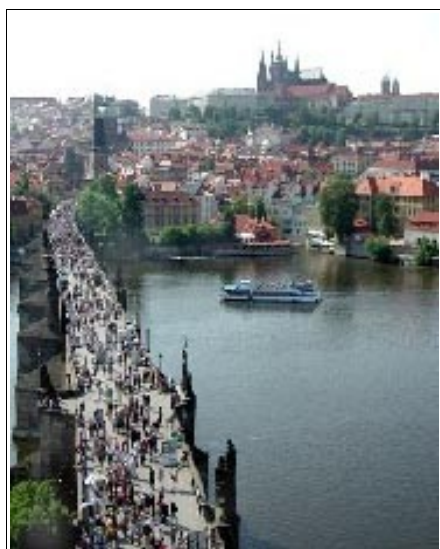
Kathrin Switzer se v r. 1967 přihlásila pod jménem „K.Switzer“ do do té doby výhradně mužského Bostonského maratónu. V průběhu maratónu však byla odhalena jedním z pořadatelů, který se jí i pokusil fyzicky zastavit. Ostatní běžci, se ale Kathrin zastali a proti dotírajícímu pořadateli ji ochránili a ona tak mohla jako první žena v historii Bostonského maratónu závod dokončit. Incident se podařilo přítomným novinářům vyfotografovat a do druhého dne fotografie despotického pořadatele a Kathrin obletěly celý svět. Tato událost její následná medializace měla za následek celosvětový rozmach ženského maratónu až do dnešních rozměrů, kdy je ženská účast na maratónských bězích naprostou samozřejmostí. Maratón žen byl do programu Olympijských her poprvé zařazen v roce 1985.

Bostonský maratón 1967, Kathrine Switzer napadené jedním z pořadatelů.

Zdroj: www.kathrineswitzer.com

Historie maratónu v ČR

První oficiální maratón na našem území byl uspořádán 25. října 1908 na trati mezi Smíchovem a Dobříší.

Mezi nejdůležitější maratónské běhy na našem území patří zejména Prague International Marathon (PIM), Kladenský maratón, Ostravský maratón a maratón v Pražské Stromovce.

Největším závodem je PIM, který jehož trať je vedena centrem Prahy a který se v roce 2005 dokončilo 3.403 běžců. Ten kdo nemá v oblibě masové akce si může vybrat například Kladenský maratón, kde ve stejném roce startovalo 147 běžců nebo některý lokálních maratónských běhů např. Českolipský maratón.

Vývoj vzdálenosti

Přestože původní vzdálenost z bojiště u Marathonu do Athén byla Mezinárodním olympijským výborem stanovena na 34,5 km, dnešní maratonský běh po několika úpravách měří 42,195 km.

Délka maratonu nebyla původně standardizována a měnila se podle vytyčené cesty. Na 1. a 3. olympiádě měřil maraton 40 km.

Roku 1908 byla délka olympijského maratonu v Londýně původně vytyčena od startu u Windsorského zámku do cíle na Olympijském stadionu, ale organizátoři se pak rozhodli, že běžci musí dokončit svůj běh před královským zámkem, aby královská rodina mohla pozorovat vítěze londýnského maratonu z balkonu. A tak byla vzdálenost 41,86 km (která platila na předchozí olympiádě) prodloužena na dnešních 42,195 km až před Windsor. A u této vzdálenosti se už zůstalo dodnes. Zajímavé je, že vzdálenost maratonského běhu byla šestkrát oficiálně měněna (včetně dalších dvou změn po londýnské olympiádě).

Rekordy

Vzhledem k tomu, že soutěže v maratónském běhu se konají za velmi proměnlivých podmínek na otevřené silnici místo na standardní atletické dráze, dlouhá léta nebyly v této disciplíně evidovány světové rekordy, ale pouze nejlepší světové výkony. Teprve od 1. ledna 2004 eviduje Mezinárodní asociace atletických federací (IAAF) nejlepší výkony na silnici v maratónu, půlmaratónu i chůzi jako světové rekordy. Ustavujícími světovými rekordy tak byly uznány výkony **Paula Tergata 2:04:55** a **Pauly Radcliff 2:15:25** z roku 2003.

Literatura

<http://cs.wikipedia.org/>

<http://en.wikipedia.org/>

<http://www.katherineswitzer.com/>

<http://www.marathon-run-and-fun.de/>

<http://www.girlpower.gov/girlarea/gpguests/switzer.htm>

<http://maraton.kladno.cz/>

<http://www.pim.cz/>